T005 A HÀM V 69-Kinh Hộ Quốc

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 69

PHAÄT NOÙI KINH HOÄ QUOÁC Haùn dòch: Ñaïi sö Phaùp Hieàn (Ñôøi Toáng).

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Theá Toân ôû taïi thaønh Caâu-lö, du hoùa taïo moïi lôïi ích cho chuùng sanh roài daàn daàn ñi ñeán thoân Ñoå-la, cuøng ñoâng ñuû chuùng Ñaïi Bí-soâ taïm döøng laïi ôû ñaáy. Baáy giôø, trong thoân naøy coù caùc Baø-la-moân, Tröôûng giaû... cuøng nhau baøn luaän: –Vò Ñaïi Sa-moân Cuø-ñaøm naøy ñaõ boû ngoâi vua, xuaát gia haønh ñaïo, quaû ñöùc troøn ñaày toûa saùng, danh tieáng ñoàn khaép, chính laø Baäc ÖÙng Cuùng, Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc, Minh Haïnh Tuùc, Thieän Theä, Theá Gian Giaûi, Voâ Thöôïng Só, Ñieàu Ngöï Tröôïng Phu, Thieân Nhaân Sö, Phaät, Theá Toân. Ñoái vôùi caùc haøng Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la- moân, ngöôøi vaø chaúng phaûi ngöôøi nôi caùc coõi, nhôø haïnh nguyeän cuûa chính mình maø Ngaøi ñaõ thaønh töïu quaû vò Ñaúng Chaùnh Giaùc, traûi loøng töø bi, thuyeát giaûng chaùnh phaùp, phaàn ñaàu thieän, phaàn giöõa thieän, phaàn cuoái cuõng thieän, nghóa lyù saâu xa, thuaàn nhaát khoâng xen taïp, ñaày ñuû töôùng phaïm haïnh vieân maõn, ñaày ñuû söï toái toân, toái thöôïng nhö vaäy. Neáu chuùng ta gaëp Ngaøi seõ cuøng ñöôïc nhieàu ñieàu lôïi ích toát ñeïp. Vaäy chuùng ta haõy ñeán choã Phaät ñeå chieâm ngöôõng leã baùi, xöng taùn. Baøn luaän xong, hoï cuøng nhau ñeán chuùng hoäi cuûa Phaät. Ñeán nôi, ngöôøi thì cung kính ñaûnh leã, ngöôøi thì chaép tay, coøn soá ñoâng thì heát lôøi xöng taùn. Soá ngöôøi ñoâng ñaûo nhö vaäy, khi ñaûnh leã taùn thaùn xong ñeàu ngoài qua moät beân. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân thuyeát phaùp cho moïi ngöôøi nghe, khieán hoï

ñeàu haân hoan, phaùt taâm Boà-ñeà. Caùc vò Baø-la-moân, ñaïi Tröôûng giaû... cuõng vaäy, sau khi phaùt taâm Boà-ñeà, lieàn töø toøa ngoài ñöùng daäy, chaép tay höôùng veà Ñöùc Phaät, heát lôøi xöng taùn, cung kính ñaûnh leã roài ra veà. Luùc aáy, trong hoäi coù moät ñaïi Tröôûng giaû teân laø Hoä Quoác, vì luyeán moä Ñöùc Phaät neân khoâng rôøi khoûi phaùp hoäi vaø nghó nhö vaày: “Phaùp ta ñöôïc nghe, neáu coù theå nöông töïa thöïc hieän, chaéc chaén seõ thaønh Baäc Chaùnh Giaùc. Neáu ta ôû gia ñình thì cöù maõi bò caûnh luaân hoài. Ñöùc Phaät ra ñôøi thaät khoù gaëp, neân tin töôûng, xuaát gia ñeå caàu giaûi thoaùt, vaäy nay ta phaûi xa lìa moïi söï phoùng daät, tinh taán phaùt taâm, theo Phaät xuaát gia, doác tu phaïm haïnh, nguyeän caïo boû raâu toùc, maëc ca-sa”. Tröôûng giaû Hoä Quoác nghó nhö vaäy roài, lieàn töø toøa ngoài ñöùng daäy, ñi ñeán tröôùc Ñöùc Phaät, ñaàu maët laïy ngang chaân Ngaøi, chaép tay höôùng veà Ñöùc Phaät, thöa: –Con theo Ñöùc Theá Toân, ñöôïc nghe chaùnh phaùp, chaùn söï khoå trong coõi luaân hoài, khôûi taâm tin vui, neân nay xin Ñöùc Phaät cho pheùp con ñöôïc xuaát gia laøm Sa-moân. Cuùi mong Ñöùc Theá Toân chaáp nhaän. Ñöùc Phaät noùi: –Naøy Hoä Quoác, Tröôûng giaû doác loøng tin xuaát gia, vaäy cha meï cuûa Tröôûng giaû ñaõ cho pheùp chöa? Hoä Quoác thöa: –Thöa chöa, baïch Theá Toân. Cha meï con khoâng cho pheùp. Ñöùc Phaät noùi: –Naøy Hoä

Quoác, cha meï khoâng cho pheùp thì khoâng ñöôïc xuaát gia. Hoä Quoác laïi baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, tuy cha meï chöa cho pheùp nhöng con seõ khaån thieát caàu xin, theá naøo cha meï cuõng ñoàng yù. Ñöùc Phaät baûo: –Naøy Hoä Quoác, nhö ñieàu mong öôùc cuûa Tröôûng giaû, nay ñaõ ñuùng luùc. Baáy giôø Tröôûng giaû Hoä Quoác, vaâng theo lôøi daïy cuûa Ñöùc Phaät, cung kính ñaûnh leã roài lui ra, trôû veà nhaø thöa vôùi cha meï: –Xin cha meï thöông yeâu, chaáp nhaän söï thænh nguyeän cuûa con: "Con ôû nôi chuùng hoäi cuûa Phaät, nghe Phaät thuyeát phaùp, con ñaõ laõnh hoäi, thaáu hieåu lieàn phaùt khôûi chaùnh tín, muoán ñöôïc xuaát gia". Cuùi mong cha meï chaáp nhaän lôøi xin cuûa con.

Cha meï cuûa Hoä Quoác baûo: –Con muoán xuaát gia ñeå mong ñöôïc lôïi ích gì? Laïi nhaèm chöùng ñaéc ñieàu gì maø caàu xuaát gia? Neáu con muoán xuaát gia haún khoâng phaûi vì muïc ñích xin aên ñeå soáng chöù? Con neân bieát raèng, hieän nay taøi saûn, chaâu baùu nôi gia ñình cuûa ta nhieàu voâ keå. Con chæ caàn soáng taïi gia, boû cuûa caûi ra laøm phöôùc, töông lai seõ ñöôïc giaøu coù an laïc, caàn gì phaûi xuaát gia? Cha meï cuûa Hoä Quoác kheùo duøng nhöõng lôøi nhö theá ñeå khuyeán duï Hoä Quoác khoâng neân xuaát gia. Hoä Quoác laïi thöa: –Xin cha meï neân nghó: con ñaõ nhaøm chaùn caûnh sanh töû luaân hoài, töï lìa boû söï vinh hoa nôi theá gian, chí mong caàu xuaát gia hoïc ñaïo. Cuùi mong cha meï chaáp thuaän cho con. Hoä Quoác ñaõ thænh caàu cha meï ñeán hai, ba laàn. Cha meï cuûa Tröôûng giaû laïi baûo: –Con ñaõ quyeát taâm, doác caàu xuaát gia, ñöøng laáy vieäc ñi xin aên ñeå sinh soáng. Taøi saûn vaøng baïc, chaâu baùu cuûa nhaø ta nhieàu voâ soá keå. Con chæ neân ôû nhaø boá thí laøm phöôùc, höôûng thoï phuù quyù, caàn gì phaûi xuaát gia! Cha meï cuûa Hoä Quoác cuõng hai, ba laàn khuyeân baûo nhö vaäy. Tröôûng giaû Hoä Quoác laïi thöa: –Neáu cha meï khoâng cho pheùp, keå töø ngaøy hoâm nay trôû ñi, con theà seõ khoâng aên uoáng cho ñeán cheát. Theä nguyeän nhö theá roài, Tröôûng giaû Hoä Quoác beøn lieàn khoâng aên uoáng gì caû. Baáy giôø caùc baïn höõu tri thöùc cuûa Hoä Quoác nghe tin aáy lieàn cuøng nhau ñeán nhaø cha meï cuûa Tröôûng giaû Hoä Quoác. Hoï noùi: –Thöa oâng chuû Tröôûng giaû, chuùng toâi ñeàu nghe con trai cuûa hai baùc laø Hoä Quoác öa thích xuaát gia, tuy anh ta heát loøng caàu xin nhöng hai baùc vaãn khoâng ñoàng yù. Chuùng toâi bieát con cuûa hai baùc ñang höôûng thoï moïi söï giaøu sang, sung söôùng, boãng döng quyeát taâm caàu ñaïo. Nay neáu hai baùc khoâng chaáp thuaän, anh ta seõ bò ñau khoå, coù theå daãn ñeán maïng chung, khieán hai baùc phaûi bò caùi khoå aùi bieät ly. Do ñoù hai baùc neân cho pheùp anh ta tuøy yù xuaát gia. Baáy giôø cha cuûa Hoä Quoác thaáy caùc baïn tri thöùc cuûa con mình heát lôøi xin giuùp neân ñoàng yù cho Hoä Quoác xuaát gia. Caùc baïn nghe noùi nhö theá, lieàn ñeán choã Hoä Quoác, baûo:

–Naøy Hoä Quoác, anh neân bieát, nay cha meï cuûa anh ñaõ chaáp thuaän cho anh xuaát gia roài ñaáy. Hoä Quoác bieát tin vui aáy neân voâ cuøng hoan hyû voäi ñeán tröôùc cha meï mình baùi laïy, töø bieät ra ñi, trôû laïi choã Ñöùc Phaät, cung kính ñaûnh leå roài chaép tay ñöùng qua moät beân, baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, nay cha meï con ñaõ ñoàng yù cho con xuaát gia. Cuùi mong Ñöùc Phaät töø bi ruû loøng thöông xoùt chaáp thuaän cho con ñöôïc laøm Bí-soâ. Ñöùc Theá Toân baûo Hoä

Quoác: –Laønh thay! Laønh thay! Nay ñaõ ñuùng luùc thu nhaän cho Tröôûng giaû. Luùc aáy Hoä Quoác raâu toùc töï ruïng, thaân maëc ca-sa, thaønh töôùng Bí- soâ, tu trì phaïm haïnh, tröø boû moïi söï buoâng lung, lìa caùc öu naõo, töï taâm ñieàu phuïc, nhu hoøa thuaän hôïp, chöùng phaùp thanh tònh, bieát: söï sanh cuûa ta ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ vöõng, vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, khoâng coøn taùi sanh nöõa. Baáy giôø Toân giaû Hoä Quoác ñaõ döùt saïch heát caùc laäu, y chæ vôùi Ñöùc Phaät trong möôøi haï. Sau khi ñaõ ñuû möôøi haï, Toân giaû lieàn ñaép y, mang baùt, ñeán tröôùc Ñöùc Phaät, cung kính ñaûnh leã nôi chaân Ngaøi, chaép tay ñöùng qua moät beân roài thöa: –Baïch Theá Toân, con voán sanh soáng ôû laøng xoùm Ñoå-la, ñaõ xaû boû gia ñình thaân quyeán, chí tín xuaát gia, nay con muoán trôû veà queâ cuõ ñeå thaêm thaân baèng quyeán thuoäc. Cuùi mong Ñöùc Theá Toân cho pheùp. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân bieát roõ nhöõng öôùc muoán trong taâm cuûa Toân giaû Hoä Quoác, laïi quaùn bieát taâm chí cuûa Toân giaû chæ nhaèm ñem laïi lôïi ích cho taát caû, huoáng chi Toân giaû ngaøy coøn ôû nhaø thöôøng lìa caùc duïc. Ngaøi quaùn thaáy nhö vaäy roài lieàn baûo: –Naøy Toân giaû Hoä Quoác, nay ñaõ ñuùng luùc, neân laøm theo yù cuûa mình. Toân giaû Hoä Quoác vaâng lôøi Phaät daïy, voâ cuøng phaán khôûi, nhieãu quanh choã Ñöùc Phaät ba voøng, cung kính ñaûnh leã, roài giaõ töø ra veà. Toân giaû trôû veà queâ cuõ, laàn löôït ñi qua nhieàu nôi, roài tôùi laøng cuûa mình, taïm nghæ qua ñeâm. Vaøo luùc trôøi höøng saùng, Toân giaû Hoä Quoác ñaép y oâm baùt, thöù lôùp khaát thöïc, ñi ñeán tröôùc nhaø mình, thaáy moät coâ gaùi ñang ñöùng ngoaøi cöûa, mang caùi gioû ñöïng ñaày thöùc aên, muoán ñem

ñi ñoå. Toân giaû thaáy vaäy lieàn baûo coâ gaùi aáy: –Coâ khoâng bieát xaáu hoå, chôù phí boû thöùc aên nhö theá, sao baèng ñoå chuùng vaøo trong baùt cuûa ta thì seõ ñöôïc lôïi ích. Khi aáy coâ gaùi nghe Toân giaû noùi nhö vaäy, sanh taâm kính troïng, lieàn ñoå thöùc aên vaøo trong bình baùt. Toân giaû nhaän xong, ñi ñeán beân moät goác caây lôùn, traûi toïa cuï ngoài, saép thoï thöïc. Luùc ñoù coâ gaùi kia suy nghó: “Ñaây chính laø Toân giaû Hoä Quoác, con trai cuûa chuû ta”. Naøng nghó nhö vaäy roài voäi ñi ñeán choã oâng chuû, thöa: –Vöøa roài, ôû ngoaøi cöûa, toâi thaáy con trai cuûa oâng chuû oâm baùt ñi khaát thöïc, ñeán beân moät goác caây lôùn traûi toïa cuï ngoài, saép thoï thöïc. Vò Tröôûng giaû nghe noùi theá thì trong loøng heát söùc vui möøng, lieàn hoûi ngöôøi nöõ kia: –Nhö lôøi ngöôi noùi, vieäc aáy coù ñuùng thaät chaêng? Ngöôøi nöõ ñaùp: –Vieäc naøy quaû ñuùng nhö vaäy. OÂng Tröôûng giaû beøn chaïy nhanh ra khoûi nhaø, ñeán caïnh goác caây lôùn, thaáy ñuùng laø Toân giaû Hoä Quoác ñang ôû ñoù, saép söûa thoï thöïc, lieàn baûo: –Con cuûa ta laø Hoä Quoác, lìa boû gia ñình laøm khaùch chu du xöù ngöôøi, du haønh nhö vaäy, nay ñeán thoân mình, laïi chaúng chòu vaøo nhaø, laø nghóa laøm sao? Toân giaû Hoä Quoác lieàn ñaùp: –Phaùp Sa-moân cuûa con, nghi thöùc laø nhö vaäy, vaøo nhaø ngöôøi khaùc laø khoâng neân. Luùc aáy oâng Tröôûng giaû lieàn naém tay ñöa Toân giaû Hoä Quoác vaøo nhaø, traûi toïa cuï môøi ngoài. Baáy giôø meï cuûa Toân giaû voäi ñi ñeán tröôùc con, thaêm hoûi an uûi con ñeán hai, ba laàn cho vôi noãi thöông nhôù. Baø baûo Toân giaû Hoä Quoác: –Naøy con cuûa meï, taïi sao con laïi quyeát chí xuaát gia? Con xuaát gia bao laâu roài, hieän coù ñöôïc lôïi ích gì vaø ñaõ ñaït ñöôïc

nhöõng gì? Hay laø cuõng ñi xin aên ñeå sinh soáng? Vì vaäy nay con ñöøng xuaát gia nöõa, cöù ôû nhaø ñem cuûa caûi boá thí laøm phöôùc, ñeå ñöôïc giaøu sang sung söôùng ôû kieáp sau. Ngöôøi meï baøy ra caùc phöông tieän nhaèm giöõ con mình ôû laïi nhaø, khoâng muoán xa lìa. Baø laáy vaøng baïc, vaø voâ soá caùc thöù chaâu baùu ñaët

chaát ñaày tröôùc maët Toân giaû, baûo con: –Con cuûa meï neân bieát, meï coù raát nhieàu vaøng baïc, chaâu baùu. Nay meï ñem cho con heát, chöa keå taøi saûn cuûa cha con thì coøn nhieàu voâ soá. Nhö theá thì caàn gì phaûi ñi xuaát gia, con cöù ôû nhaø boû tieàn cuûa ra laøm phöôùc ñeå ñöôïc höôûng sang giaøu sung söôùng ôû kieáp sau. Toân giaû thöa vôùi meï: –Meï neân bieát, caùc thöù vaøng baïc, chaâu baùu aáy laø nguoàn goác cuûa moïi loãi laàm. Neân duøng xe chôû hoaëc gaùnh chuùng ñem ñoå giöõa doøng soâng. Toân giaû laïi thöa meï: –Meï cuûa con neân hieåu raèng, taøi saûn, cuûa caûi, chaâu baùu taïo ra loøng tham luyeán, töø ñoù laøm nguyeân nhaân sanh ra caùc ñieàu loãi laàm, daãn ñeán moïi thöù hoaïn naïn. Ñoù laø caùc naïn veà nöôùc, löûa, vua, giaëc cöôùp vaø con caùi xaáu aùc, sanh ra voâ soá caùc thöù hö hoaïi khoå ñau. Neáu hieåu roõ ñöôïc nguyeân nhaân cuûa söï khoå, meï seõ thoaùt khoå. Meï cuûa Toân giaû Hoä Quoác luoân quyeán luyeán con khoâng muoán rôøi ra. Baø laïi suy nghó tìm caùch khaùc: “Luùc con trai mình coøn ôû nhaø ñaõ coù ngöôøi vôï. Haõy baûo coâ aáy trang ñieåm, maëc y phuïc ñeïp, mang ñeo caùc thöù ngoïc baùu, ñi ñeán choã Hoä Quoác chaéc coù theå laøm vui loøng con mình”. Nghó nhö vaäy roài, baø lieàn tìm ñeán choã ngöôøi vôï cuõ cuûa Toân giaû, noùi: –Choàng cuûa con laø Hoä Quoác, luùc coøn ôû nhaø ñaõ öa thích caùc thöù chaâu baùu, chuoãi baùu naøo, vaäy nay con haõy trang ñieåm, maëc y phuïc ñeïp, mang ñuû caùc thöù aáy ñi ñeán choã Hoä Quoác ñeå laøm vui loøng chaøng. Ngöôøi vôï cuûa Hoä Quoác vaâng lôøi meï choàng, lo trang ñieåm, maëc y phuïc ñeïp ñeõ, mang ñuû caùc thöù chaâu baùu, roài ñeán choã Hoä Quoác, thöa: –Naøy ngöôøi con cuûa Tröôûng giaû, yù chaøng theá naøo maø thoï trì phaïm haïnh, khoâng phaûi laø nhaèm mong caàu thieân nöõ naøo chaêng?. Toân giaû Hoä Quoác ñaùp: –Chaúng phaûi vaäy. Naøy baø chò, toâi thoï trì phaïm haïnh laø ñeå caàu ñaït ñöôïc ñaïo quaû, chöù khoâng phaûi theo nhö lôøi baø chò noùi. Vôï cuûa Hoä Quoác nghe Toân giaû goïi mình baèng “chò”, lieàn ñoåi saéc maët, caûm thaáy xaáu hoå neân lui ra. Toân giaû Hoä Quoác suy nghó: “Saép ñeán giôø aên roài”, lieàn thöa vôùi cha mình: –Tröôûng giaû coù thöùc aên gì ñeå thí cho toâi khoâng?

Khi aáy cha meï cuûa Toân giaû ñích thaân mang ñuû caùc moùn aên, thöùc uoáng thöôïng vò, daâng cuùng cho Toân giaû. Toân giaû Hoä Quoác aên uoáng xong, röûa baùt xeáp y, traûi toøa ngoài, roài Toân giaû thuyeát giaûng chaùnh phaùp cho cha meï nghe, khieán cho oâng baø khôûi taâm hoan hyû höôùng ñeán ñaïo Boà-ñeà. Toân giaû laïi duøng thaàn thoâng ñöùng nôi hö khoâng, thuyeát keä: Xem saéc thaân toâ ñieåm Duøng caùc baùu trang söùc Keû ngu meâ tham ñaém Ngöôøi trí thöôøng xa lìa Tham duïc nhö daây tô Hay troùi buoäc coõi ñôøi Keû ngu bò meâ hoaëc Ngöôøi trí thöôøng xa laùnh. Toân giaû noùi keä xong, töø hö khoâng ñi xuoáng, trôû laïi beân goác ñaïi thoï, ñieàm tónh ñöùng yeân. Baáy giôø coù moät vò vua teân laø Caâu-lö,

ñang cöôõi ngöïa du ngoaïn vuøng ngoaøi thaønh, ñeán gaàn beân thoân Ñoå-La. Quan haàu taâu vôùi vua: –Taâu Ñaïi vöông, trong thoân naøy coù moät ngöôøi con trai cuûa Tröôûng giaû teân laø Hoä Quoác, quyeán thuoäc ñoâng ñuùc, cuûa caûi chaâu baùu voâ löôïng, nhöng ñaõ lìa boû taát caû ñeå xuaát gia hoïc ñaïo. Nghe lôøi taâu aáy, nhaø vua beøn hoûi nhöõng ngöôøi trong thoân: –Naøy caùc khanh, ôû ñaây coù ngöôøi con trai cuûa Tröôûng giaû teân laø Hoä Quoác, ñaõ lìa boû thaân baèng quyeán thuoäc ñeå xuaát gia hoïc ñaïo, vieäc naøy laø thaät chaêng? Caùc ngöôøi daân trong thoân lieàn taâu vôùi vua: –Ñaïi vöông neân bieát, ñieàu aáy ñuùng laø söï thaät. Toân giaû Hoä Quoác ñang ôû beân moät goác ñaïi thoï trong thoân cuûa chuùng thaàn, thöôøng thoï trì phaïm haïnh. Taát caû nhaân daân chuùng trong thoân ñeàu hay lui tôùi ñeå cuùng döôøng. Nhaø vua nghe lôøi taâu roài, lieàn ñi vaøo trong thoân ñoù, ñeán beân goác ñaïi thoï, nôi Toân giaû Hoä Quoác ñang döøng nghæ. Toân giaû Hoä Quoác töø xa troâng thaáy vua Caâu-lö ñang ñi nhanh ñeán choã mình, lieàn töø toøa ñöùng daäy, ñi tôùi tröôùc maët vua, taâu:

–Thaät laø haân haïnh, Ñaïi vöông ñaõ ñeán! Ñaây laø vuøng ñaát cuûa nhaø vua ñang cai trò. Nay xin thænh Ñaïi vöông ñeán caïnh goác caây vaø ngoài leân toøa cuûa toâi. Nhaø vua ñaùp: –Naøy Toân giaû Hoä Quoác, yù cuûa ta laø nhö vaäy, muoán ñeán choã cuûa Toân giaû, ngoài leân toøa cuûa Toân giaû. Toân giaû Hoä Quoác laïi thöa: –Vì yù cuûa Ñaïi vöông nhö vaäy neân toâi môùi môøi ngaøi. Baáy giôø nhaø vua cuøng vôùi Toân giaû ñeán beân goác ñaïi thoï, ngoài xuoáng toøa. Ñaïi vöông noùi vôùi Toân giaû Hoä Quoác: –Coù boán phaùp, do boán phaùp naøy neân ngöôøi ta môùi caàu xuaát gia. Boán phaùp ñoù laø: 1. Bieát veà thaân thuoäc. 2. Bieát veà phuù quyù. 3. Bieát veà beänh. 4. Bieát veà giaø. Theá naøo laø bieát veà thaân thuoäc? Ñoù laø: neáu moät ngöôøi coù baø con thaân thuoäc ñoâng ñuùc, boãng nhieân bò ly taùn, maát heát, ngöôøi aáy suy nghó: “Quyeán thuoäc, baèng höõu tri thöùc cuûa ta ñeàu ñaõ ly taùn, maát heát, chæ coøn mình ta coâ ñoäc, vaäy ta neân xuaát gia”. Vì ngöôøi aáy bieát mình khoâng coøn quyeán thuoäc nöõa, neân môùi caàu xuaát gia. Nay Toân giaû Hoä Quoác coù quyeán thuoäc ñoâng ñuû, chaúng phaûi laø ngöôøi coâ ñoäc, khoâng roõ vì leõ gì maø laïi xuaát gia? Laïi nöõa, sao goïi laø bieát veà phuù quyù? Ñoù laø nhö ngöôøi tröôùc ñaây coù nhieàu tieàn baïc, chaâu baùu, laø haïng giaøu coù lôùn, nhöng sau ñoù bò khaùnh taän, trôû thaønh keû ngheøo khoå soáng laây laát. Do vì baàn cuøng neân ngöôøi aáy suy nghó: “Nay vì baàn cuøng, khoán khoù neân ta phaûi xuaát gia”. Vì ngöôøi aáy bieát mình baàn cuøng neân môùi caàu xuaát gia. Nay Toân giaû Hoä Quoác cuûa caûi chaâu baùu voâ löôïng, ñaâu phaûi laø haïng baàn cuøng, khoán khoù khoâng roõ vì leõ gì maø laïi xuaát gia? Laïi nöõa, sao goïi laø bieát veà beänh khoå? Ñoù laø nhö coù ngöôøi bò beänh laâu naêm, naèm lieät giöôøng khoâng theå cöùu chöõa, môùi suy nghó: “Beänh taät cuûa ta thaät naëng, heát söùc ñau khoå, nay ta phaûi caàu xuaát gia”. Ngöôøi aáy vì bieát roõ beänh khoå neân môùi caàu xuaát gia. Nay Toân giaû Hoä Quoác ít beänh, ít naõo, cuõng khoâng öu saàu khoå ñau, khoâng roõ vì leõ gì maø laïi xuaát gia?

Laïi nöõa, sao goïi laø bieát veà giaø yeáu? Ñoù laø nhö coù ngöôøi tuoåi giaø suy nhöôïc neân môùi suy nghó: “Nay ta giaø nua, ñoái vôùi söï giaøu sang sung söôùng

cuõng chaúng ích lôïi gì, neân nay ta caàu xuaát gia". Vì ngöôøi aáy bieát roõ söï giaø nua khoâng kham noåi söï vieäc neân môùi caàu xuaát gia. Nay Toân giaû Hoä Quoác ñang tuoåi traùng nieân, khoûe maïnh, chöa höôûng thoï caùc thuù vui, toâi khoâng roõ taïi sao laïi ñi xuaát gia? Toân giaû Hoä Quoác neân bieát, vì boán phaùp nhö vaäy môùi khieán cho ngöôøi ta xuaát gia. Nay toâi laïi hoûi Toân giaû Hoä Quoác: –Toân giaû vì nhaän thöùc, hieåu bieát theá naøo maø ñi xuaát gia? Toân giaû Hoä Quoác ñaùp lôøi vua: –Ñaïi vöông neân bieát, vì coù boán thöù phaùp neân toâi môùi caàu xuaát gia. Nhöõng gì laø boán? Ñoù laø giaø yeáu, beänh taät, aùi duïc vaø cheát choùc. Con ngöôøi luoân bò bieán hoaïi khoâng tröôøng toàn neân goïi laø giaø, bò beänh khoå khoâng theå ñieàu trò ñöôïc neân goïi laø beänh, khoâng bieát nhaøm chaùn, bieát ñuû neân goïi laø aùi, phaûi boû laïi taát caû caùc ñoái töôïng neân goïi laø cheát. Boán phaùp nhö vaäy, Ñöùc Phaät Theá Toân cuûa toâi ñaõ kheùo bieát, kheùo thaáy, toâi cuõng theo Ñöùc Phaät, ñích thaân thaáy, ñích thaân nghe, chaáp nhaän nhöõng vieäc aáy laø ñuùng neân phaùt ñaïi tín taâm maø xuaát gia. Nhaø vua noùi: –Toân giaû, vöøa noùi moät caùch toùm taét neân toâi chöa laõnh hoäi kòp. Cuùi mong Toân giaû haõy vì toâi giaûng noùi moät caùch roäng raõi ñeå toâi ñöôïc khai môû hieåu roõ. Toân giaû Hoä Quoác nghe vua noùi nhö theá, lieàn taâu: –Naøy Ñaïi vöông, nhö vaäy thaät laø hay, theo yù nguyeän cuûa Ñaïi vöông toâi seõ giaûng dieãn. Nhaø vua hoûi: –Naøy Toân giaû, vì bieán hoaïi nhanh choùng neân giaø laø nghóa theá naøo? Toân giaû Hoä Quoác ñaùp: –Naøy Ñaïi vöông, theo yù ngaøi thì theá naøo? Nhö moät ngöôøi töø hai möôi, ba möôi cho ñeán luùc boán möôi tuoåi thì hình saéc, söùc löïc, cöû ñoäng, tôùi lui cuûa ngöôøi aáy nhö theá naøo? Nhaø vua noùi: –Naøy Toân giaû, luùc con ngöôøi coøn treû töø hai möôi ñeán boán möôi tuoåi, hình saéc sung maõn, söùc löïc cöôøng traùng, maïnh khoûe, tôùi lui nhanh nheïn, caùc vieäc laøm cuûa mình töï cho laø khoâng ai baèng. Ñeán luùc tuoåi taùc

giaø nua, xeá chieàu thì khoâng coøn khaû naêng, hình saéc ñaõ ñoåi khaùc, thaân löïc suy nhöôïc, ñi ñöùng chaäm chaïp. Toân giaû Hoä Quoác noùi: –Nhö lôøi vua noùi, ñoù chính laø töôùng giaø nua bieán hoaïi ôû theá gian. Ñaïi vöông neân bieát, ñoù laø phaùp thöù nhaát maø Ñöùc Phaät cuûa toâi ñaõ chæ daïy. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät Theá Toân ñaõ kheùo bieát roõ, kheùo giaûng noùi phaùp naøy, toâi ñaõ laõnh hoäi chaùnh phaùp aáy neân yeâu thích, doác loøng mong caàu, tín taâm xuaát gia. Nhaø vua noùi: –Naøy Toân giaû Hoä Quoác, ñoái vôùi ñieàu naøy toâi cuõng vui möøng vì gaëp ñöôïc chaùnh phaùp, yeâu thích, doác loøng mong caàu. Nhaø vua laïi hoûi: –Thöa Toân giaû Hoä Quoác, theá naøo laø bò beänh khoå khoâng theå chöõa trò goïi laø töôùng cuûa beänh? Toân giaû Hoä Quoác ñaùp: –Nhö ngöôøi coù taøi saûn cuûa caûi chaâu baùu raát nhieàu, thaân thuoäc ñoâng ñuùc, yù cuûa vua theá naøo, ngöôøi ñoù bò beänh naèm lieät giöôøng chòu laáy caùc thöù khoå naõo, thaân thuoäc vaø nhöõng ngöôøi theo haàu giuùp vieäc coù theå thay theá söï khoå naõo cho ngöôøi aáy ñöôïc chaêng? Nhaø vua noùi: –Khoâng theå ñöôïc! Naøy Toân giaû Hoä Quoác, neáu con ngöôøi bò beänh naèm lieät giöôøng thì rieâng ngöôøi aáy phaûi thoï laõnh caùc söï khoå, khoâng ai coù theå thay theá, cuõng khoâng ai coù theå cöùu ñöôïc. Toân giaû Hoä Quoác noùi: –Nhö lôøi vua vöøa noùi, khoâng ai coù theå thay theá, khoâng ai coù theå

cöùu ñöôïc, ñoù laø töôùng cuûa beänh. Ñaây laø phaùp thöù hai maø Ñöùc Phaät cuûa toâi ñaõ chæ daïy. Vaû laïi, Ñöùc Phaät Theá Toân ñaõ kheùo bieát roõ, kheùo giaûng noùi phaùp naøy. Toâi ñaõ laõnh hoäi chaùnh phaùp aáy neân öa thích, doác loøng mong caàu, tín taâm xuaát gia. Nhaø vua thöa: –Naøy Toân giaû Hoä Quoác, ñoái vôùi ñieàu ñoù toâi cuõng raát vui möøng vì gaëp ñöôïc chaùnh phaùp, neân öa thích doác loøng mong caàu. Nhaø vua laïi hoûi: –Thöa Toân giaû, theá naøo laø khoâng coù nhaøm chaùn, bieát ñuû, goïi laø AÙi?

Toân giaû Hoä Quoác ñaùp: –Naøy Ñaïi vöông, yù cuûa nhaø vua theá naøo? Vua laø ngöôøi thoáng laõnh moät quoác gia, moïi thöù ñaát ñai, thaønh aáp, thoân xoùm, cho ñeán daân chuùng sinh soáng ôû caùc mieàn trong nöôùc ñeàu döôùi quyeàn cai trò cuûa nhaø vua. Vaäy nhaø vua laø baäc giaøu sang phuù quyù hôn ngöôøi chaêng? Vua ñaùp: –Naøy Toân giaû, ñuùng vaäy, ñuùng nhö vaäy! Toân giaû laïi noùi: –Naøy Ñaïi vöông, ñaïi vöông ñaõ thoáng lónh ñaát ñai, thoân xoùm daân chuùng trong nöôùc, giaøu sang nhö vaäy, giaû söû coù ngöôøi vöôït qua bieån ñeán thöa vôùi Ñaïi vöông: “Toâi thaáy nöôùc kia coù thaønh aáp roäng lôùn, daân chuùng ñoâng ñuùc, vaøng baïc, chaâu baùu, caùc vaät quyù laï cuõng nhö voi, ngöïa, quaân binh haèng haø sa soá”. Naøy Ñaïi vöông, khi nghe lôøi aáy, yù ngaøi theá naøo? Vua ñaùp: –Naøy Toân giaû, khi toâi nghe nhö theá roài, neáu khoâng ñích thaân ñeán ñöôïc thì toâi cuõng sai töôùng ñeán ñaùnh chieám nöôùc aáy, chôû taát caû caùc thöù chaâu baùu, vaät quyù ñem veà chaát ñaày kho taøng cuûa toâi. Toân giaû Hoä Quoác noùi: –Naøy Ñaïi vöông, söï khoâng nhaøm chaùn bieát ñuû aáy goïi laø AÙi. Ñoù laø phaùp thöù ba maø Ñöùc Phaät ñaõ giaûng noùi. Vaû laïi, Ñöùc Phaät Theá Toân ñaõ kheùo bieát roõ, giaûng kheùo noùi phaùp naøy. Toâi cuõng do laõnh hoäi ñöôïc chaùnh phaùp aáy neân öa thích, mong caàu, tín taâm xuaát gia. Nhaø vua thöa: –Naøy Toân giaû Hoä Quoác, ñoái vôùi ñieàu ñoù toâi cuõng raát vui möøng vì gaëp ñöôïc chaùnh phaùp, neân öa thích, chí taâm mong caàu. Nhaø vua laïi hoûi: –Thöa Toân giaû, theá naøo laø rôøi boû ñoái töôïng goïi laø cheát? Toân giaû Hoä Quoác ñaùp: –Naøy Ñaïi vöông, yù ngaøi theá naøo? Nhö ngöôøi giaøu sang phuù quyù baäc nhaát coù nhieàu vaøng baïc chaâu baùu, ngöôøi aáy khi boû coõi naøy sanh veà coõi khaùc, thì taát caû nhöõng chaâu baùu aáy coù theå mang theo ñöôïc chaêng? Vua noùi: –Khoâng theå ñöôïc. Toân giaû laïi noùi:

–Naøy Ñaïi vöông, ñoái vôùi con ngöôøi soáng trong ñôøi naøy maø phaûi boû laïi caùc ñoái töôïng thaân yeâu ñeå sanh vaøo ñôøi khaùc, goïi laø cheát. Ñoù laø phaùp thöù tö maø Ñöùc Phaät ñaõ giaûng noùi. Ñöùc Phaät ñaõ kheùo hieåu roõ, kheùo giaûng noùi phaùp naøy. Toâi cuõng do laõnh hoäi chaùnh phaùp aáy neân öa thích, mong caàu, tín taâm xuaát gia.

Nhaø vua noùi:

–Thöa Toân giaû Hoä Quoác, ñoái vôùi ñieàu ñoù toâi cuõng raát vui möøng vì gaëp ñöôïc chaùnh phaùp, neân öa thích, chí taâm mong caàu.

Baáy giôø Toân giaû Hoä Quoác laïi noùi vôùi nhaø vua:

–Ñoái vôùi nhöõng yù nghóa vöøa neâu, toâi xin ñöôïc laëp laïi baèng keä, vaäy ngaøi haõy laéng nghe.

Nhaø vua thöa:
–Raát toát, toâi mong ñöôïc nghe.
Toân giaû Hoä Quoác lieàn noùi keä:
Ta thaáy ngöôøi theá gian
Tham aùi maø caát chöùa
Vì cuûa neân bò naïn
Caøng taêng theâm caùc duïc
Nhaø vua chuû ñaát ñai
Roäng lôùn ñeán taän bieån
Nhö vaäy chöa bieát ñuû
Laïi muoán chieám nöôùc ngöôøi
Caùc chuùng sanh theá gian
Do tham aùi maø cheát
Thöông khoùc thaät naõo nuøng
Than oâi cheát nhanh quaù!
Nhö ngöôøi chöùa cuûa baùu
Laïi bò löûa ñoát thieâu
Chuùng sanh cuõng theo nghieäp
Ñaõ taïo phaûi thoï baùo
Giaøu coù khoâng soáng maõi
Cuõng khoâng thoaùt giaø nua
Giaøu ngheøo ñeàu phaûi cheát
Giaø treû cuõng voâ thöôøng
Beänh ñaâu chöøa keû maïnh
Cuõng chaúng traùnh treû giaø
Ñeàu do loøng tham aùi
Neân phaûi bò voâ thöôøng
Ví nhö ngöôøi troäm caép
Trôû laïi töï toån haïi
Thaáy theá gian nhö vaäy
Töï taïo caùc nhaân aùc
Nhö quaû chín töï ruïng
Giaø, treû cheát cuõng theá
YÙ vui thích taïo nghieäp
Phaûi thoï baùo khoå naõo
Luùc ngöôøi ngu theá gian
Taïo nghieäp khoâng töï bieát
Hoaëc sanh ôû ñôøi sau
Do yeâu gheùt bò khoå

Maïng chung trong baøo thai
Ai coù theå cöùu ñöôïc?
Giaû söû, coù thaân baèng
Maïng chung ai cöùu ñöôïc?
Duïc huûy hoaïi, troùi buoäc
Sanh khoå theâm sôï haõi
Thaáy phaùp huyeãn theá gian
Cho neân toâi xuaát gia.
Ñaïi vöông Caâu löu nghe Toân giaû Hoä Quoác noùi keä xong, thì hoan hyû tin nhaän, beøn thöa:
–Toân giaû Hoä Quoác laø ngöôøi tu taäp ñaït ñöôïc giaûi thoaùt, cho neân nay toâi xin quy y vôùi Toân giaû.
Toân giaû Hoä Quoác baûo:
–Ñaïi vöông chôù coù quy y vôùi toâi. Baäc maø toâi quy y laø Phaät Theá
Toân, Phaùp, vaø Taêng chuùng. Vua cuõng neân quy y nhö theá.
Vua thöa:
–Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Nay toâi xin quy y Phaät, Phaùp vaø Taêng chuùng, suoát ñôøi thoï trì giôùi Öu-baø-taéc.
Ñaïi vöông Caâu-löu phaùt lôøi nguyeän xong, cung kính ñaûnh leã Toân giaû Hoä Quoác roài trôû veà cung.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.